

«Hjemme for enhver pris?»

I Nome kommune mottar nå 236 personer helsehjelp i hjemmet (hjemmesykepleie). Antall eldre som har behov for helse- og omsorgstjenester i hjemmet er økende. Samtidig er kommunens økonomi og tilgang til kvalifisert personale under press. Så hva skal til for at eldre i Nome kommune skal få flere gode dager hjemme når sviktende helse inntreffer?

Det er en helsepolitisk målsetting at eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Det betinger imidlertid at de eldre opplever det som trygt. De må få den hjelpen de trenger, når de trenger det. Forskning viser store variasjoner i eldre sine opplevelser av å motta hjelp i hjemmet.

Økte ressurser går ikke til de eldre

Det synes å være en utbredt oppfatning at veksten i utgifter til kommunale pleie- og omsorgstjenester primært skyldes økningen i antall eldre. Rapporten «Årsaker til kostnadsvekst i kommunale pleie- og omsorgstjenester» viser at nesten hele veksten i kommunenes pleie- og omsorgstjenester i perioden 2015-2020 gjelder personer i aldersgruppene under 80 år. En slik skjevfordeling er urovekkende, særlig når vi vet at tjenestene til eldre allerede er mangelfulle. Mange av dagens eldre er ikke vant til å stå opp for seg selv og egne behov. **De eldres sak må derfor løftes tydelig frem, slik at de ikke forblir taperne i kampen om ressursene.** De fortjener en god og verdig eldreomsorg. **En eldreomsorg på egne premisser.**

Hva skal til for å få flere gode dager hjemme?

Tilstrekkelige og tilfredsstillende kommunale helse- og omsorgstjenester er helt nødvendig for at eldre skal kunne få flere gode dager hjemme.

Behov i stadig endring

Det gjøres mye bra i de kommunale tjenestene. Samtidig opplever mange eldre å sitte med udekkede helserelaterte behov, og at tjenestene som blir gitt ikke alltid er i samsvar med deres behov eller hva de selv anser som viktig.

En eldre kvinne som mottar helsehjelp sa det slik: «Innimellom når jeg er engstelig så skulle jeg så ønske at de (hjemmesykepleien) hadde tid og kunne sette seg ned ti minutter for å prate, i stedet for å hjelpe meg med kroppsvasken, men sånn er det dessverre ikke». En eldre mannlig mottaker savnet å dra på bilturer, da han selv ikke lenger var i stand til å kjøre bil. Disse beskriver et behov som ikke blir møtt. Behov for hjelp er ikke statiske. De er tvert imot i stadig endring. Hvis vi skal utvikle de kommunale helse- og omsorgstjenestene til

bedre å møte den eldres hjelpebehov, **må vi spørre de eldre om hva som oppleves som viktig** for å ha flere gode dager i eget hjem.

Behov for mer målrettede tjenester

For å kunne gi god helsehjelp i hjemmet må **helsepersonellet har rammer og kompetanse som setter dem i stand til å ivareta den eldres aktuelle ønske og behov – her og nå.**

Forskning viser at **tjenestene ofte blir gitt ut ifra hva kommunen har å tilby, enten dette samsvarer med den eldres behov eller ikke.** Det er behov for økte rammer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, men det handler også om å utvikle nye og mer målrettede tjenester. Det handler om tillit til det enkelte helsepersonell sin dømmekraft, om fleksibilitet i tjenestene og om en helsefremmende tenkning, der både den eldres og pårørendes ressurser utgjør en essensiell del i samarbeidet. Det er et stort behov for økt kunnskap om kommunale helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende eldre. Vi trenger å øke

oppmerksomheten rundt hva som faktisk fremmer helsen til hjemmeboende eldre. **I mye større grad enn i dag må tjenestene gjenspeile og stemme med den eldre og pårørendes behov.**

Nome kommune er samarbeidspartner i forskningsprosjektet HEIME. I prosjektet skal vi undersøke hva eldre som mottar helsetjenester i hjemmet selv mener skal til for at eldre ikke bare skal kunne bo lenger hjemme, men få flere **gode** dager hjemme. I tillegg til Nome kommune deltar Porsgrunn, Horten og Stavanger kommune. Prosjektet ledes av forskergruppen EldreForsk ved Universitetet Sørøst-Norge og foregår i samarbeid med Universitetet i Stavanger.

Mer om prosjektet finnes på usn.no/eldreforsk/heime/

Anette Hansen, Grethe Eilertsen, Helle K. Falkenberg, Therese Hugøy (alle fra Universitetet i Sørøst-Norge forskergruppen EldreForsk), Wenche Moen Dahler (Nome kommune).